

Palun jaga meiega oma eksamikogemust ja vasta alljärgnevatele küsimustele.

1. Kas sa oled nõus järgmiste väidetega selle aasta eksamitöö kohta:

	ei ole nõus	ei oska hinnata	täiesti nõus
1.1. Eksamitöö lahendamiseks oli piisavalt aega.	☐	☐	☐
1.2. Ülesannete tekstid ja tööjuhised olid arusaadavad.	☐	☐	☐
1.3. Ülesanded olid jõukohased.	☐	☐	☐

2. Kas sa oled nõus järgmiste eksamitöö vormi puudutavate väidetega:

	ei ole nõus	ei oska hinnata	täiesti nõus
2.1. Mulle meeldib, et eksamit saab teha paberil.	☐	☐	☐
2.2. Osa eksamist võiks teha arvutis.	☐	☐	☐
2.3. Kogu eksamitöö peaks olema elektrooniline.	☐	☐	☐

Täname!
SA Innove

Õpilase ees- ja perekonnanimi: _____

EESTI AJALUGU. 30 p

I. EESTI 1918–1945. 12 p

1. Ajaloolised isikud. 2 p

1.1. Piltidel on Eesti ajaloos olulist rolli etendanud isikud Jaan Tõnisson, Johan Laidoner ja Konstantin Päts. Kirjuta nimed õigete piltide alla. 1 p

_____

1.2. Vali nimetatud isikutest üks ja põhjenda tema tegevuse olulisust Eesti riigile. 1 p

Isik: _____

Põhjendus: _____

_____

Täidab
hindaja

1 p

1 p

2. Vabadussõda (1918–1920). 2 p

Missugused tabelis toodud sündmused või väited iseloomustavad Eesti Vabadussõja põhjusi, sõja käiku või sõja tulemusi? Märki tabeli vastavasse lahtrisse rist (X).

(6 õiget 2 p; 4–5 õiget 1 p)

Sündmus või väide	Põhjused	Sõja käik	Tulemused
Nõukogude Venemaa hõivab Rakvere, Tartu, Võru, Valga.			
Nõukogude Venemaa soovib taastada Vene impeeriumi omaaegsetes piirides.			
Eestiga liidetakse Petserimaa ja Narva jõe tagune ala.			
Eesti soovib säilitada omariiklust.			
Toimub Võnnu lahing.			
Nõukogude Venemaa tunnustab tingimusteta Eesti iseseisvust.			

3. Eesti Vabariik 1920–1940. 4 p

Eesti Vabariik oli ajajärgul 1920–1934 demokraatlik parlamentaarne vabariik ja pärast seda autoritaarne presidentaalne vabariik. Nimeta mõlema perioodi kohta üks positiivne ja üks negatiivne näide mistahes riigielu valdkonnast (poliitiline elu, majanduselu, kultuurielu).

3.1. Eesti 1920–1934. 2 p

Positiivne näide: _____

Negatiivne näide: _____

3.2. Eesti 1934–1940. 2 p

Positiivne näide: _____

Negatiivne näide: _____

4. Eesti Teise maailmasõja ajal (1939–1945). 4 p

Vasta küsimustele allika ja oma teadmiste põhjal.

Väljavõte Eesti Vabariigi presidendi (K. Pätsi) kõnest Kaitseliidu Toompea maleva ees 1940. aasta mais.

Me elame niisugusel aegadel, kus rahvaste ja riikide saatused sagedasti ühe ööga ära otsustatakse. Meie näeme, kuidas riigid kokku on langenud, kuidas rahvad kannatavad ja varandused kokku varisevad ja kuidas haavad, mis praegu lüüakse rahvastele, on valusad ja hirmsad. Kui meie kõike seda võrdleme oma eluga siin meie armsal kodumaal, siis meie võime öelda, et taevas on seni küll meie vastu armuline olnud ja meie oleme võinud igaiüks rahulikult oma tööd teha. /.../ Kui me tahame rahulikku elu edasi elada, siis peab meie rahvas kogu oma jõu kokku võtma, et lahkheldisid ei tekiks ja oma riiki ja oma riigikorda hoidma ühel meelel ja ühel teadmisel, et kui meie riik kokku variseb, siis on meie rahulikul ja õnnelikul elul lõpp peal pikemaks ajaks.

<http://dea.nlib.ee> (Päevaleht, 16. mai 1940)

Täidab
hindaja

2 p

3

1 p

4

1 p

5

1 p

6

1 p

7

SA INNOVE

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM AJALUGU 2015

MUSTAND

2. NSVL ja idabloki lagunemine. 4 p

2.1. Milles avaldus perestroika? Esita kummagi valdkonna kohta üks näide. 2 p

Avalikustamine. Näide: _____

Uutmoodi mõtlemine välispoliitikas. Näide: _____

2.2. Nimeta üks muutus idabloki riikide majanduses ja poliitilises elus pärast kommunistlike režiimide kokkuvarisemist. 2 p

Majandus: _____

Poliitika: _____

VII.KULTUUR. 5 p

1. Kirjelda ühe näite abil, kuidas mõjutas külm sõda kultuuri. 1 p

_____

_____

2. Too näiteid teadussaavutuste kasutamise kasulikkusest ning kahjulikkusest 20. sajandil. 4 p

Kasulikkus	Valdkond	Kahjulikkus
	Tuumaenergia	
	Arvutid ja internet	

Täidab
hindaja

1 p 46

1 p 47

1 p 48

1 p 49

1 p 50

2 p 51

2 p 52

SA INNOVE
PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM AJALUGU 2015

4.1. Mis sündmusele (sõjale) EV president oma kõnes viitas? 1 p

_____

4.2. Mis üleskutse esitas EV president Eesti rahvale? 1 p

_____

4.3. Nimeta kaks sõja tagajärge Eesti riigile ja rahvale. 2 p

a) _____

b) _____

Täidab
hindaja

1 p 8

1 p 9

1 p 10

1 p 11

II. EESTI 1944–1991. 8 p

1. Kultuur ja eluolu nõukogude ajal. 3 p

<http://erb.nlib.ee/?kid=25492068>

1.1. Nõukogude kunst pidi olema sisult sotsialistlik ja vormilt rahvuslik. Milles avaldub pildil sotsialistlik sisu ja rahvuslik vorm? 2 p

Rahvuslik: _____

Sotsialistlik: _____

1.2. Oluline aken läände oli eestlastele Soome. Too näide, kuidas mõjutas eestlasi Soome televisioon. 1 p

_____

1 p 12

1 p 13

1 p 14

2. Majanduselu nõukogude ajal. 2 p

2.1. Nõukogulikku majanduspoliitikat iseloomustas industrialiseerimine. 1 p

Mis oli industrialiseerimine?

2.2. Põhjenda ühe näitega, miks industrialiseerimine oli Eestile kahjulik. 1 p

3. Kollektiviseerimine ehk kolhoseerimine. Vasta küsimustele tabeli ja oma teadmiste põhjal. 2 p

Kolhoseerimise tempo

Aeg	Kolhooside arv	Ühinenud talude arv	Kolhoseerimise %
1.01.1948	5	80	0,03
1.01.1950	2898	93 719	80,0

3.1. Mis oli kollektiviseerimine ehk kolhoseerimine? 1 p

3.2. Miks kasvas järsult kolhooside arv? 1 p

4. Too üks näide vastupanuliikumisest Eestis. 1 p

III. EESTI VABARIIK 1991–2004. 10 p

1. Iseseisvuse taastamine. 2 p

Kirjuta õige aastaarv sündmuse ette. (3 õiget 2 p, 1–2 õiget 1 p)

1987, 1988, 1989, 1991

Balti kett

Iseseisvuse taastamine

IME

Täidab hindaja

1 p15

1 p16

1 p17

1 p18

1 p19

2 p20

2. Kirjuta selgituse järele Teise maailmasõjaga seotud mõiste. 2 p

juutide massiline hävitamine Teise maailmasõja ajal –

dokument, milles USA ja Suurbritannia sõnastasid sõja eesmärgid ja sõjajärgse maailmakorralduse põhimõtted –

VI. KÜLM SÕDA. NSV LIIDU JA IDABLOKI LAGUNEMINE. 9 p

1. Külma sõja kriisid. 5 p

1.1. Kirjuta tabelisse iseloomustatud kriisi nimetus. 3 p

Kriisi iseloomustus	Kriisi nimetus
NSVL paigutas 1962. aastal tuumalõhkepeadega raketid teise riigi territooriumile.	
USA püüdis takistada kommunismi levikut Kagu-Aasias.	
NSVL sulges ühendusteed Lääne-Berliiniga.	

1.2. Mida sümboliseeris Berliini müür? 1 p

1.3. Miks Berliini müür lammutati? 1 p

Täidab hindaja

1 p39

1 p40

1 p41

1 p42

1 p43

1 p44

1 p45

3. Demokraatia ja diktatuur. 2 p
Kas tabelis esitatud tunnus on iseloomulik demokraatiale või diktatuurile? Märgi vastavasse lahtrisse rist (X). (4–5 õiget 2 p, 2–3 õiget 1 p)

Demokraatia	Tunnus	Diktatuur
	Võimude lahususe printsiibi järgimine	
	Teisitimõtlejate tagakiusamine	
	Mitmeparteilisus	
	Valimistulemuste võltsimine	
	Tsensuur	

V. TEINE MAAILMASÕDA 1939–1945. 6 p

1. Milliseid riike on iseloomustatud alltoodud tabelis? Kirjuta tabelisse riigi nimi ja vastava riigi number kaardil. 4 p

Kasuta vajadusel „Ajaloo atlas põhikoolile” (kaardid lk 82–83, 86).

Iseloomustus	Riik Euroopas	Nr kaardil
Riik, millele Saksamaa 22.06.1941 kallale tungis.		
Riik, mis jagati MRP tulemusena.		
Riik, mille territoorium jagati II maailmasõja tulemusel neljaks okupatsioonitsooniks.		
Riik, mille territooriumil avati teine rinne.		

Täidab
hindaja

2 p

1 p

1 p

1 p

1 p

2. Suveräänsusdeklaratsioon. 2 p
Vali väitele õige lõpp ja tee selle ette rist (X).

Suveräänsusdeklaratsiooni võttis 16.11.1988 vastu _____ Eesti Kongress.
_____ ENSV Ülemnõukogu.
_____ Rahvarinne.

Suveräänsusdeklaratsiooniga sätestati _____ Eesti riiklik iseseisvus.
_____ kultuuriautonoomia Eestis.
_____ Eesti NSV seaduste ülimuslikkus üleliiduliste seaduste suhtes.

3. Vasta küsimustele allika ja oma teadmiste põhjal. 4 p

Kaitseminister Sven Mikser /.../ vägede lahkumise aastapäevale pühendatud konverentsil. „31. august 1994 on kahtlemata Eesti diplomaatia suur võit, nagu olid seda ka edukad Tartu rahu läbirääkimised pärast võidukat Vabadussõda,” ütles kaitseminister konverentsi avakõnes. „/.../ vägede lahkumisega lõppes Eesti jaoks Teise maailmasõja puhkemisega alanud erinevate võõrvägede okupatsioon Eestis.”

<http://uudised.err.ee/v/eesti/29.08.2014>

1.1. Mis riigi väed viidi 31.08.1994 Eestist välja? 1 p

_____

1.2. Miks oli selle riigi vägede väljaviimine Eestile tähtis? 1 p

_____

1.3. Nimeta üks rahvusvaheline organisatsioon, millesse kuulumine aitab enim kaasa Eesti Vabariigi julgeoleku tagamisele. Põhjenda oma valikut. 2 p

Põhjendus: _____

Täidab
hindaja

1 p

1 p

1 p

1 p

2 p

4. Rahareform ja ümberkorraldused majanduses. 2 p

http://et.wikipedia.org/wiki/1992._aasta_Eesti_rahareform#mediaviewer/File:Ekskursioon_013.jpg

4.1. Miks asendati rubla Eesti krooniga? 1 p

---

1 p	26

4.2. Nimeta üks majandusreform peale rahareformi. 1 p

1 p 27

XX SAJANDI AJALUGU. 30 p

IV. MAAILM KAHE MAAILMASÕJA VAHEL. 10p

1. Rahvasteliit. 3 p

1.1. Kas Esimese maailmasõja järel Pariisi rahukonverentsil sõlmitud Versailles' rahuleping oli õiglane? Põhjenda oma seisukohta. 1 p

Jah Ei

Põhjendus: _____

1.2. Mıncılı Bələdiyyənin təşkilatı və quruluşu 13.1 n

1 p 28

1.2. Mis oli Rahvasteliidu tegevuse eesmärk? 1 p

---

1 p

1.3. Miks ei suutnud Rahvasteliit ära hoida Teise maailmasõja puhkemist? 1 p

1 p

Täidab
hindaja

SA INNOVE

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM AJALUGU 2015

6

2. Suur ülemaailmne majanduskriis. 5 p
Vasta küsimustele allikate ja oma teadmiste põhjal.

Täidab
hindaja

Allikas A

Neljapäeval, 24. oktoobril 1929. a oli New Yorgi börsil must päev. Sel päeval haaras börsil kauplejaid kabuhirm: kõik soovisid aktsiaid maha müüa. /..../ Viis päeva hiljem ehk 29. oktoobril levis müügipaanika üle kogu riigi. Hinnad langesid veelgi. USA börsid meenutasid hukkuvat laeva. Aktsiaomanikud üritasid päästa, mis päästa annab, ning müüa väärtpaberid ükskõik kui madala hinna eest. Näiteks ühe tolle aja suurima firma United Cigar aktsia hind alanes 113 dollarilt 4 dollarini.

Einar Värä, Tõnu Tannberg, Ago Pajur. Lähiajalugu. Õpik 9. klassile. I osa. 2004. Lk 24.

Allikas B

Ettevõte	Ühe aktsia hind (sentides) 3. septembril 1929	Ühe aktsia hind (sentides) 13. novembril 1929
American Can	182	86
General Motors	182	36
New York Central	256	160
Radio	505	28
USA Steel	279	150

Aaron Wilkes. 20th Century Studies. GCSE History. 2007. P 147.

2.1. Millise otsuse oleksid sina aktsiaomanikuna 24. oktoobril 1929. aastal teinud (ostnud, müünud, jätnud endale)? Põhjenda oma otsustust. 1 p

Otsus: _____

Põhjendus: _____

p 31

2.2. Millise tabelis toodud firma aktsia kaotas oma väärtust enim perioodil 3. september 1929 kuni 13. november 1929? 1 p

---

p ☐

2.3. Mis väide iseloomustab Saksamaa ja mis USA majanduskriisist väljumist? Märki vastavasse lahtrisse rist (X). 3 p

Saksamaa	Väide	USA
	Kriisist väljumisel kehtestatakse diktatuur.	
	Kriisist väljumisel säilib demokraatia.	
	Uus kurss ergutab kõiki tööstusharusid.	

p ☐